

Voor een sociale en duurzame toekomst.

Verkiezingsprogramma GroenLinks/PvdA Middelburg 2022.

VOORWOORD	4
1. KLIMAAT EN DUURZAAMHEID	5
De energietransitie	
Een duurzame stad	
Een circulaire economie	
2. BESTAANSZEKERHEID	7
Werk	
Zonder schulden	
Ons vangnet	
Niemand mag opgroeien in armoede	
3. ZORG	9
Bewoners met en voor elkaar	
Mantelzorgers	
Zorgaanbieders	
De toegang	
Jeugdhulp	
Intervence	
4. WONEN IN MIDDELBURG	12
Eerlijke woningmarkt	
Van sociale huur naar sociale koop (Stekregeling)	
Bouwen, bouwen, bouwen	
Nieuwe woonvormen	
Tweede woningbeleid	
Arbeidsmigranten	
5. GROEN EN LEEFOMGEVING	14
De natuur de ruimte	
Een groene leefomgeving	
Zwerfafval	
Veilig verkeer en geen vuurwerk meer	
6. ONDERWIJS	16
Kansengelijkheid	
Integrale Kindcentra	
Extra aandacht waar nodig	
Schoolzwemmen	

Aantrekkelijke schoolgebouwen
Middelburg Studentenstad

7. MIDDELBURG MENSENRECHTENSTAD 18

Een profiel als mensenrechtenstad

Het recht op veiligheid

Inclusie

8. MEEDOEN 20

Steun voor burgerinitiatieven

Meer zeggenschap voor inwoners

Ook jongeren!

De digitale stad

Samenwerking

9. AANTREKKELIJK MIDDELBURG 22

De aantrekkelijke binnenstad

Kunst & Cultuur

Sport

Aantrekkelijk voor jongeren

VOORWOORD

Beste inwoners,

Met gepaste trots presenteren wij u het gezamenlijk verkiezingsprogramma van GroenLinks en PvdA in Middelburg. Of van PvdA en GroenLinks, dat is voor ons bijzaak. Waar het ons om gaat is dat we met dit gezamenlijke verkiezingsprogramma en onze gezamenlijke kandidatenlijst bevestigen wat de laatste jaren langzaam maar zeker is ontstaan: een steeds intensievere samenwerking van twee progressieve, sociale en milieubewuste partijen in de gemeenteraad van Middelburg.

Hoofdzaak is voor ons dat u op 16 maart de kans hebt als kiezer om een einde te maken aan vier jaar lang gemeentelijk beleid waarin bezuinigingen centraal stonden.

GroenLinks en PvdA staan voor een eerlijke en duurzame toekomst voor iedereen. Goed werk en een eerlijke economie, aandacht voor natuur, groen wonen, liefdevolle zorg, onderwijs met gelijke kansen voor ieder kind en een thuis voor iedereen.

Want gemeentelijke politiek gaat niet alleen over cijfers, maar vooral over mensen, over een groene leefomgeving, over een tolerante samenleving.

De afgelopen jaren is er bezuinigd op sociale voorzieningen, zijn er te weinig stappen gezet in het klimaatbeleid en is de woningmarkt ontoegankelijk geworden. Dat moet anders, daarom presenteert PvdA/GroenLinks voor het eerst een gezamenlijk plan voor de toekomst van de gemeente Middelburg. Een plan waarin we de zorgen van inwoners weer centraal stellen in plaats van geld, een plan met maatregelen voor een duurzamer klimaat, een plan met meer woningen voor iedereen en tegen huisjesmelkers, een plan met meer ruimte voor cultuur, een plan waarin we onze natuur beschermen.

Nog één ding: op het stembiljet kunnen we maar voor één naam kiezen. Dat is GroenLinks/Partij van de Arbeid geworden, omdat GroenLinks bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen iets meer stemmen haalde dan de PvdA. Daarover gesproken: beide partijen haalden gezamenlijk ruim 5.000 stemmen in Middelburg. Wij hopen dat de geschiedenis zich herhaalt en dat we weer als grootste partij uit de bus komen.

Op 16 maart is de keuze aan u. Dit programma vormt ons kompas voor de komende jaren. Het zal niet makkelijk worden, maar het is ontzettend de moeite waard. Op weg naar échte vooruitgang, op weg naar een fatsoenlijk en duurzaam bestaan voor iedereen. Samen kunnen we dat!

1. KLIMAAT EN DUURZAAMHEID

Wat wij willen voor Middelburg:

- *Een Verduurzamingsfonds.*
- *Minimaal 50% winstdeling voor burgers en lokale bedrijven bij energieprojecten.*
- *Meer energiecoaches bij de energietransitie.*
- *Nieuwe wijken zijn energieneutraal en rookkanalen niet toegestaan.*
- *Bedrijven nemen meer duurzame maatregelen.*
- *Op alle daken waar mogelijk zonnepanelen of groen.*
- *De gemeente wordt circulair en gebruikt alleen groene stroom.*
- *Meer 30 km-zones en meer ruimte voor de fiets.*

De energietransitie

Onze generatie voelt als eerste de gevolgen van de klimaatcrisis en kan er als laatste iets aan doen. Om de CO₂-uitstoot te minimaliseren is de lokale energietransitie cruciaal, maar ook een enorme opgave vanwege grote verschillen tussen woningtypes, eigendomssituaties, infrastructuur en beschikbare warmtebronnen. Mensen zijn terecht bezorgd over de kosten van de energietransitie. GroenLinks/PvdA vindt dat de energietransitie niet tot extra kosten mag leiden voor mensen met lagere inkomens. De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten.

De gemeente richt een Verduurzamingsfonds op om huurders en woningeigenaren (tot een bepaalde WOZ-waarde) financieel te helpen bij isolatie van hun woning of het plaatsen van zonnepanelen. Terugbetaling kan via besparing op de energielasten tegen de laagst mogelijke rente gedurende de terugverdientermin van de investering. Woningcorporaties, energiecoöperaties en de provincie vullen dit fonds verder aan. Ook stort de gemeente belastingen en pacht van investeerders in het fonds.

De energietransitie slaagt alleen als we de bewoners serieus nemen. Wij laten coöperaties toe met minimaal 50% participatie en winstdeling vanuit burgerinitiatieven en lokale bedrijven. Burgerraden, waarin een groep willekeurig gelote burgers de politiek adviseert, spelen hierbij een belangrijke rol. Energiecoaches adviseren huishoudens en bedrijven over de verlaging van energielasten. De coaches delen aan ieder huishouden met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum een energiebox met onder meer spaarlampen uit. Orionis gaat energiecoaches opleiden.

Een duurzame stad

Nieuwe wijken worden energieneutraal. De inbouw van (open) haarden mag niet meer. Een energieneutrale woning heeft immers geen houtkachel nodig als verwarming. Daarnaast geeft dit de mogelijkheid voor mensen die veel overlast door houtrook ervaren om in een houtrookvrije buurt te wonen. Voor bestaande wijken gaat de regel gelden om niet te stoken bij bepaalde weersomstandigheden, zoals bij mist en windstil weer.

Via afspraken met woningbouwcorporaties streven we naar energielabel A voor elke woning in 2025, maar ten minste gemiddeld energielabel B. Daarnaast doet de gemeente per wijk een concreet aanbod aan woningeigenaren voor woningverduurzaming.

Nieuwe bedrijven én bedrijven die hun erfpacht willen verlengen moeten hun panden verduurzamen. De gemeente ziet strenger toe op de naleving van de Wet Milieubeheer, die al sinds 1994 bedrijven verplicht tot energiebesparende maatregelen die binnen vijf jaar terugverdiend kunnen worden.

We kiezen vooral voor zonne-energie op daken, dan pas op de grond. Parkeerterreinen kunnen overkapt worden met zonnepanelen. Ook andere innovatieve manieren om met zonnepanelen

energie op te wekken juichen we toe. Op enkele plekken, zoals op de voormalige vuilnisbelt bij de Oude Veersegweg, kan er passend in het landschap een zonnepark komen.

Het gebruik van Middelburgse grond voor zonnepanelen komt ten goede aan de inwoners. Ook huurders/bewoners met een voor zonne-energie ongeschikt dak kunnen gebruik maken van de Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (voorheen: Postcoderoos) en zo besparen op de energielasting. De gemeente gebruikt groene stroom en er komen waar mogelijk zonnepanelen op gemeentelijke daken en op maatschappelijk vastgoed. Waar dat niet kan legt de gemeente groene daken aan. Een biomassacentrale komt er niet.

Een circulaire economie

Middelburg draagt bij aan een circulaire economie waarbij afval grondstof wordt. De gemeente gaat door met Diftar: hoe minder restafval, hoe lager de kosten. Bewoners krijgen dezelfde service. Restafval in grote zwarte containers kan stankoverlast geven. Daarom zet de gemeente waar mogelijk ondergrondse PMD-(plastic, metaal en drank)-containers om naar restafval en haalt ze PMD aan huis op. Er komen meer Groenzuilen voor het inleveren van groenafval. Voor wegwerpluiers komen aparte inzamelpunten.

Met winkeliersverenigingen en horecaondernemingen maakt de gemeente duidelijke afspraken over afvalscheiding en maatregelen tegen energieverpilling. Ook maken wij, om CO₂-uitstoot te verminderen, de binnenstad autoluw. Er komen waar mogelijk meer autovrije gebieden en 30 km-zones. We stimuleren elektrisch vervoer, de plaatsing van meer oplaadpalen en het gebruik van de fiets.

Zo maken wij Middelburg niet alleen mooier, maar zorgen wij dat ook de generaties na ons ook kunnen genieten van die mooie gemeente.

2. BESTAANSZEKERHEID

Wat wij willen voor Middelburg:

- *Met de basisbaan bieden we inwoners een volwaardige baan met een fatsoenlijk salaris.*
- *Een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.*
- *De minimaregeling gaat van 110% terug naar 130%.*
- *Effectieve schuldhulpverlening door preventie en vroegsignalering met budgetcoaches en saneringskredieten.*
- *Een sterk verbeterde Walcherse Collectieve Zorgverzekering.*

Werk

Niemand hoeft meer langs de kant te staan, zoveel mogelijk mensen moeten naar vermogen mee kunnen doen. GroenLinks/PvdA wil sociale coöperaties, waarin mensen met een uitkering kunnen ondernemen met behoud van hun uitkering. Met de basisbaan voor iedereen die nu aanklopt bij Orionis bieden we inwoners een volwaardige baan met uiteraard een fatsoenlijk salaris. Dit levert een positieve bijdrage aan de leefbaarheid van onze gemeente.

We maken ons zorgen over jongeren die vroegtijdig stoppen met school of na hun middelbare school niet kiezen voor een (praktijk)opleiding. Vroegsignalering en de juiste aandacht voor kwetsbare jongeren helpt hen wel aan een diploma. Daarnaast zorgen we voor een betere aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt, onder meer via stageplaatsen.

GroenLinks/PvdA wil statushouders zo snel mogelijk aan het werk helpen via leer-werktrajecten in de zorg en techniek, waarbij werk en taal worden gecombineerd. Dit leidt tot een betere taalbeheersing en uitstroom uit de bijstand. Succesvolle voorbeelden in Haarlem en Rotterdam laten zien dat het vaak gaat om duurzame uitstroom.

Zonder schulden

Onze schuldhulpverlening en minimabeleid zijn gebaseerd op preventie en vroegsignalering. We doen alles om te voorkomen dat schulden zo oplopen dat ze niet meer te overzien zijn. Inwoners met financiële problemen kunnen een Budgetcoach krijgen.

Voor vroegsignalering is het belangrijk dat de gemeente alle informatie over schulden en betalingsachterstanden gebruikt. GroenLinks/PvdA wil daarom de samenwerking met woningcorporaties, energieleveranciers en zorgverzekeraars uitbreiden. Hierdoor kan de gemeente op tijd ingrijpen. De gemeente moet als schuldeiser naast de mensen gaan staan en meekijken naar haalbare oplossingen. Want de gemeente is ook een van de veroorzakers van schulden. Voor gemeentelijke schulden voeren we een 'schuldenpauze' in, zodat mensen in de problemen weer lucht krijgen.

We doen meer dan alleen de minimale ondersteuning. Waar nodig kopen we schulden af en verstrekken we saneringskredieten. Op maat bepalen we hoe we om gaan met de aflossing en terugbetalingstermijn. Het doel is om inwoners sneller perspectief te bieden. Ook kijken we of we inwoners, en specifiek jongeren, kunnen begeleiden naar werk en/of scholing.

Ons vangnet

We brengen de minimaregeling van 110% terug naar 130%, om armoede en schulden zoveel mogelijk te voorkomen. Lokaal moeten minimaregelingen weer gaan gelden voor een grotere doelgroep (130% van het sociaal minimum). Er komt een Walcherse Collectieve Zorgverzekering voor alle mensen met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Deze gesubsidieerde zorgverzekering biedt een basisdekking zonder eigen risico tegen een gunstige premie. Door de samenwerking kunnen we een grotere collectiviteitskorting bedingen. De huidige Gemeentepolis is te duur en kent een hoog wettelijk eigen risico.

Niemand mag opgroeien in armoede

GroenLinks/PvdA wil dat niemand opgroeit in armoede. Veel van de armoedebestrijding is de afgelopen jaren door de bezuinigingen teniet gedaan. Daarom groeien er, ondanks initiatieven als het Kind Pact, ook in Middelburg nog steeds veel te veel kinderen in armoede op. Wij vinden het onaanvaardbaar dat in een rijk land als Nederland de verschillen tussen arm en rijk steeds groter worden. De coronacrisis mag er niet toe leiden dat een deel van onze inwoners nog meer het kind van de rekening wordt. Ook in Middelburg moeten we, met het slechte voorbeeld van de toeslagenaffaire, af van de cultuur van wantrouwen. Bij Orionis Walcheren moet de begeleiding dan ook weer zo worden dat 'eigen regie' niet meer staat voor 'red jezelf'.

Kinderarmoede in Middelburg is onaanvaardbaar. Daarom werken we samen met Stichting Leergeld, Stichting Jarige Job, het Armoedefonds, het Jeugdsportfonds, de Kinderen van de voedselbank en Het Jeugdcultuurfonds. We vergoeden, behalve vanuit het Kind Pact, ook de schoolkosten voor kinderen als de 'vrijwillige' ouderbijdrage een sta-in-de-weg is. We schrappen de belemmeringen voor kinderen die in armoede opgroeien om aan alle schoolactiviteiten mee te doen. Als daar een laptop, fiets, huiswerkbegeleiding etc. voor nodig is, dan regelen we dat.

In de week voor Sinterklaas krijgen alle kinderen, van wie de ouders gebruik maken van de schuldhulpverlening en/of met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum, een Sinterklaasbon van €50 te besteden bij lokale ondernemers.

Zo zorgen wij voor bestaanszekerheid voor alle Middelburgers en een socialere gemeente.

3. ZORG

Wat wij willen voor Middelburg:

- *De kwaliteit van zorg staat voorop, niet de financiën.*
- *De woonservicezones versterken.*
- *Burgerinitiatieven zoals zorgcoöperaties steunen.*
- *Extra ondersteuning voor mantelzorgers.*
- *Iedereen – jong en oud - die zorg nodig heeft, krijgt de juiste begeleiding.*
- *Kinderrechten staan centraal, ook in de jeugdzorg.*

Bewoners met en voor elkaar

Buurtbewoners die naar elkaar omkijken en gezamenlijk activiteiten ondernemen samen met de inzet van professionals waar dat nodig is. Middelburg was ooit voortrekker van de *woonservicezones*: in iedere wijk een plek waar mensen kunnen wonen met extra zorg in combinatie met ontmoetingsplekken voor alle wijkbewoners. Wonen en welzijn, ook voor mensen met een smalle beurs. Door corona is er veel stil gevallen, het is nu tijd om de woonservicezones nieuw leven in te blazen, passend bij wat mensen nodig hebben.

Mensen worden gezonder oud als ze langer in beweging blijven, gezond eten en goede sociale contacten hebben. Bijvoorbeeld door een zinvolle dagbesteding, groene leefomgeving, collectieve voorzieningen, cultuur, sport, aanpak van eenzaamheid, aandacht voor taalachterstanden, digitale vaardigheden en laaggeletterdheid.

In navolging van de Vitale Revolutie maken we werk van succesvolle projecten en verbreden ze naar andere wijken. Mensen met een zorgvraag die samen een woongroep willen vormen, krijgen hiervoor de ruimte. Zo houden ze hun zelfstandigheid, maar kunnen ze gebruik maken van gezamenlijke ruimtes en bijvoorbeeld gezamenlijk zorg inkopen. Nu zijn er nog te weinig financieringsmogelijkheden, te weinig geschikte woningen en te weinig ondersteuning vanuit de gemeente.

GroenLinks/PvdA wil dat mensen met geestelijke gezondheidsproblemen zich thuis voelen in hun wijk. Daarom moeten er verschillende vormen van begeleid wonen, voldoende inloopcentra, GGZ-informatiepunten en time-outvoorzieningen voor mensen in crisis.

Kunst draagt bij aan individuele ontplooiing, welbevinden en gezondheid. GroenLinks/PvdA wil daarom projecten zoals dansen met Parkinsonpatiënten, muziek maken met dementerenden, kunstprojecten met GGZ-cliënten of de organisatie van muziek- en theateroptredens in instellingen en huizen voor ouderen stimuleren. Denk hierbij ook aan de samenwerking met bibliotheken in de wijk.

Daarnaast ondersteunen we (burger)initiatieven zoals Speelhof Hoogerzael en City Seeds, maar ook alle sport-, buurt-, speeltuin- en culturele verenigingen. We subsidiëren ruimhartig het vrijwilligersbeleid, omdat inwoners de stad en dorpen maken tot wat we zijn: een fijne plek om te leven.

Mantelzorgers

Mantelzorgers nemen maar liefst 75% van de zorg thuis voor hun rekening. 40% van hen is matig of ernstig belast. Hierdoor kan iemand met een beperking niet langer thuis blijven wonen, waardoor opname in een instelling nodig is. Om dat te voorkomen moeten mantelzorgers extra ondersteuning krijgen, zodat ze eens een dag of weekend vrij kunnen nemen.

Zorgaanbieders

We maken afspraken met aanbieders voor betere arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden van zorgmedewerkers en we verminderen de administratieve regeldruk. Ook maken we een baan in de zorg aantrekkelijker door voorrang te geven op een huurwoning.

Er is niet alleen een tekort aan verpleegkundigen, ook zijn er personeelstekorten binnen de jeugdhulp en sociale wijkteams. Er zijn echter ook veel geschikte werkzoekenden, die met de juiste bijscholing of opleiding en een goed inwerkplan deze vacatures kunnen vervullen. Help deze mensen door carrièrestartgaranties.

We zetten de kwaliteit van professionele zorg voorop, niet de financiën. Natuurlijk onderkennen wij het belang van een goede financiële huishouding. Daarom starten we samen met zorgaanbieders projecten die én kostenbeheersing én een betere zorg opleveren. Ook houden we zicht op een goede besteding van het geld in de zorg, zonder de administratieve druk te verhogen. Het is een uitdaging, maar het kan.

De toegang

Een duidelijke en klantvriendelijke toegang tot de zorg is van groot belang. Waar moet je zijn voor huishoudelijke hulp, een scootmobiel of begeleiding? Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdhulp, hulp bij het huishouden, begeleiding en beschermd wonen. Maar bezuinigingen van het Rijk hebben geleid tot grote personeelstekorten.

Er is het loket TiM, Toegang in Middelburg, maar veel mensen kunnen dat niet vinden. Door een campagne moet TiM bij iedereen bekend worden. De gemeentelijke website moet duidelijke instructies geven, met veel pictogrammen, hoe iemand zorg kan aanvragen. Een coördinator voorkomt dat mensen van loket naar loket worden gestuurd. Meer samenwerking levert niet alleen betere zorg op, maar is ook goedkoper.

Meet de klantvriendelijkheid van TiM en communiceer daar open over. Evalueer TiM volgens de planning en pas deze aan op basis van de uitkomsten van de evaluatie.

Jeugdhulp

Ieder kind heeft recht op goede hulp waar nodig. Maar kinderen en jongeren met een migratieachtergrond vinden vaak moeilijk hun weg naar de jeugdhulp. Ze zijn (al jarenlang) oververtegenwoordigd in jeugdhulp met verblijf, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Dit wijst erop dat het moeilijk is om deze gezinnen sneller te helpen.

Ook is er te weinig aandacht voor kinderen met een licht verstandelijke beperking. Tijdige signalering, begeleiding op school, besef bij de werkgever en ondersteuning vanuit de omgeving kunnen problemen verminderen. We bieden in Zeeland een passend en adequaat aanbod aan jeugdhulp. Op dit moment laten we te veel over aan de markt en nemen gemeenten te weinig verantwoordelijkheid en regie.

Het Inspectierapport Gezondheidszorg en Jeugd uit juli 2021 constateert dat Zeeuwse jongeren met een jeugdbeschermingsmaatregel niet op tijd noodzakelijke hulp krijgen, omdat de toegang via de gemeenten te lang duurt. Tegelijk zien we dat maar in 40% van de gevallen de toegang tot hulp via de gemeente loopt. Er moeten dus goede afspraken komen tussen huisartsen, kinderartsen, scholen en gecertificeerde instellingen. Ook helpt het zorgaanbieders als gemeenten onderling hun regels voor de toegang afstemmen.

Hetzelfde rapport constateert dat er lacunes zitten in het aanbod aan jeugdhulp in Zeeland bij gezinshuizen, pleeggezinnen plus het woonaanbod van 18- naar 18+. De Zeeuwse gemeenten moeten samen ervoor zorgen dat er een sluitend aanbod komt aan jeugdhulp dicht bij huis. Ook is er een groot gebrek aan professionele jeugdhulpverleners in Zeeland. Dit vraagt om intensieve samenwerking tussen de Inspectie Jeugdzorg, gemeenten, jeugdhulpaanbieders en opleiders. We ondersteunen daarom de Zeeuwse Zorg Coalitie.

In Zeeland is op sommige terreinen weinig aanbod en daardoor geen 'marktwerking in de zorg'. Zo leidt Emergis mensen op, zorgt voor 24-uurs zorg etc., terwijl kleine ggz-aanbieders de krenten uit de pap halen. Gevolg is dat de 'systeem'-aanbieders in financiële problemen dreigen te komen. Waar geen marktwerking is, moeten we dat ook erkennen en overgaan naar financiering via subsidie. De Zeeuwse gemeenten moeten alert zijn op 'zorgcowboys' en een actief toezichtsbeleid voeren op aanbieders in zowel de jeugdzorg als de Wmo, waarbij ze onderling informatie uitwisselen en aanbieders precies weten waar ze aan toe zijn.

Intervence

GroenLinks/PvdA trekt lessen uit de gang van zaken rond Intervence en de gevolgen voor de jeugdzorg in Zeeland. Zo waren de financiën het hoofddoel, terwijl de kwaliteit van zorg secundair was. Daardoor leed niet alleen de kwaliteit van de jeugdbescherming schade, uiteindelijk werd het ook duurder. Daarom moet de kwaliteit van de zorg voorop staan, de zorg uitvoeren binnen de beschikbaar gestelde financiën is daarvan een afgeleid doel en niet andersom.

Een andere les: het ontbreken van democratische 'checks and balances' kan leiden tot te risicovolle besluitvorming. De minister en de inspecties hebben de bestuurscommissie weliswaar teruggeroepen voordat al te veel schade werd aangericht. Maar duidelijk is dat de scenariokeuze door de bestuurscommissie te veel onaanvaardbare risico's bevatte. De besluitvorming in de Zeeuwse jeugdzorg in Zeeland moet daarom democratischer, met behoud van de Zeeuwsbrede samenwerking.

Veiligheid achter de voordeur

Helaas is veiligheid in de privésfeer niet voor iedereen vanzelfsprekend. De burgemeester kan op dit gebied vergaande maatregelen treffen, de raad bepaalt daarvoor de kaders. Verschillende partijen als het maatschappelijk werk, Veilig Thuis en de politie spelen een belangrijke rol bij het voorkomen en stoppen van huiselijk geweld. Met de verantwoordelijkheid voor de jeugdhulp en de uitbreiding van de Wmo heeft de gemeente belangrijke instrumenten in handen voor de veiligheid thuis.

GroenLinks/PvdA wil een integrale aanpak in samenhang met de bevoegdheden van de burgemeester, het jeugdbeleid en de Wmo. Daarbij vormt het Verdrag van Istanbul over het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld de basis.

Zo maken wij van Middelburg een gemeente die zorgt voor iedereen die het nodig heeft. Niet de markt, maar de mens moet centraal staan!

4. WONEN IN MIDDELBURG

Wat wij willen voor Middelburg:

- *Meer betaalbare huur- en koopwoningen door sociale koopwoningen, flexwoningen en een uitgebreidere starterslening.*
- *Speculanten stoppen met een zelfbewoningsplicht, vergunningen bij verhuur en beperkingen op tweede woning bezit.*
- *Zo min mogelijk buitenstedelijk bouwen. Als het toch moet, dan met compensatie van natuur.*
- *De Cleene Hooge zoveel mogelijk intact laten en op natuurlijke wijze beheren.*
- *Circulariteit als uitgangspunt bij gronduitgifte, aanbesteding en vergunningen.*
- *Nieuwe woonplekken aan het kanaal tussen stadskantoor en siloplein.*

Eerlijke woningmarkt

GroenLinks/PvdA staat voor een eerlijke woningmarkt. Maar goed en betaalbaar wonen is voor steeds minder mensen vanzelfsprekend. De kloof tussen huizenbezitters en huurders/starters wordt steeds groter. Met een actieve grondpolitiek kan Middelburg zorgen voor meer huur- en koopwoningen tegen een betaalbare prijs. Zo weren we speculanten die kostbare grond uitsluitend zien als belegging. Daarnaast introduceren we een anti-speculatiebeding met een woonplicht van drie jaar na oplevering van een nieuwbouwwoning. Dit voorkomt de aankoop van nieuwbouw puur om direct na oplevering met winst te verkopen.

Ook breiden we de starterslening uit voor een maximale aankoopprijs van € 170.000 naar € 250.000. Op deze manier verkleinen we voor jongeren en starters de drempel.

Er komt een verhuurdersvergunning voor het verhuren van een woning of kamer. Wie huurders uitbuit, niet zorgt voor fatsoenlijke woonomstandigheden of discrimineert verliest zijn vergunning. Bij wantoestanden krijgt de verhuurder een waarschuwing. Na drie waarschuwingen wordt de vergunning ingetrokken.

Van sociale huur naar sociale koop (JeStekregeling)

Om de stap tussen huur en koop te overbruggen, introduceren we sociale koopwoningen (de oude JeStek-regeling van Woongoed). Woningbouwcorporaties stimuleren om sociale koopwoningen aan te bieden tot € 200.000. Deze woningen subsidiëren we deels bij aanschaf, waardoor de aankoop laagdrempelig is. Wie verkoopt betaalt de subsidie, met winst of verlies, terug.

Op dit moment verkopen woningbouwcorporaties regelmatig sociale huurwoningen.

PvdA/GroenLinks wil deze verkoop uit de prestatieafspraken halen. Als het uitzonderlijk toch gebeurt moet de bestaande huurder het eerste kooprecht hebben onder de voorwaarden van Sociale Koopwoningen. Om de energielabeldoelen te halen stoppen wij met de verkoop van de minst duurzame woningen

Bouwen, bouwen, bouwen

Iedereen wil het: bouwen, bouwen, bouwen. Waarom gebeurt het dan te weinig? GroenLinks/PvdA wil, naast de huidige bouwplannen, versneld extra locaties aanwijzen voor nieuwe bouwprojecten. Alleen zo kunnen we de vraag bijhouden. Op de huidige AZC-locatie (Laurens Stommesweg) komt ruimte voor een wijk in het groen. Daarnaast moet de industrie uitwijken buiten de stadsring. Arnestein I (het gebied tussen het stadskantoor en de N57) wordt bestemd voor ondernemers, bijvoorbeeld voor (creatieve) startups en woningen. Want aan het kanaal heb je een prachtig uitzicht over de Middelburgse binnenstad!

De Cleene Hooge geldt als reservelocatie voor woningbouw. Dit willen we zoveel mogelijk beperken: geen hoogbouw, wel diversiteit met de nadruk op duurzaamheid en natuurinclusief bouwen. Via kavelruil bouwen we zoveel mogelijk op andere plekken, zodat er minder afbreuk wordt gedaan aan de natuur.

GroenLinks/PvdA kiest voor zoveel mogelijk bouwen binnen de huidige bebouwde kom op inbreidingslocaties als de bouwput, locatie Winston Churchillaan, Nassaulaan etc. Die keuze betekent ook dat we, uiteraard op Middelburgse schaal, kiezen voor hoogbouw.

Circulariteit wordt een uitgangspunt bij gronduitgifte, aanbesteding en vergunningen. Binnen de omgevingswet stellen we scherpere eisen aan de milieuprestaties van nieuwbouw. Aanleg van houtkachels of openhaarden wordt niet toegestaan. Naast het feit dat onjuist stoken voor veel overlast zorgt is het ook milieubelastend. Daarnaast is het goed dat er houtrookvrije zones komen waar ook mensen die veel last hebben van rook onbelemmerd kunnen wonen.

Starters, studenten, daklozen, statushouders en arbeidsmigranten moeten veel sneller een woning krijgen. De gemeente laat flexibele woningen bouwen. Voorwaarde is wel dat de bewoners na een aantal jaar doorstromen naar een permanente woning.

Nieuwe woonvormen

Met meer creativiteit kunnen wij de wooncrisis aanpakken. Denk aan coöperaties, woonzorgclusters en woongroepen, maar ook aan het omvormen van leegstaande bedrijfs- en kantoorpanden tot woningen. De gemeente speelt hier een belangrijke rol door het wijzigen van bestemmingsplannen, ook bij panden die zij niet bezit. Inwoners moeten zelf initiatief kunnen nemen, onder meer door het promoten van Stichting Collectief Particulier Opdrachtgeverschap Zeeland.

We gaan beter bouwen naar behoefte. Door de dubbele vergrijzing ontstaat een groot tekort aan passende woningen voor ouderen. De woningnood voor (alleenstaande) 65-plussers is de komende tien jaar nijpend. Als ouderen doorstromen naar een passende woning ontstaat er weer ruimte voor gezinnen en starters.

Met passend wonen bedoelt PvdA/GroenLinks ook dat de openbare ruimte toegankelijk en veilig is voor ouderen. Er zijn ontmoetingsruimten, voorzieningen voor dagelijkse levensbehoefte en eerstelijnszorg. We steunen woongemeenschappen in de wijkharten, zoals het Griffioen. Ook hofjes en gedeelde voorzieningen zijn een goed idee.

Tweede woningbeleid

Wij willen geen recreatieve verhuur van tweede woningen meer. We verbieden het onttrekken van woningen met een WOZ-waarde lager dan € 300.000. Het verbod geldt ook voor kamerverhuur en deeltijdwoningen. Dit deel van de woningmarkt blijft toegankelijk voor onze inwoners. Toerisme en horeca hebben het wonen in de binnenstad en de belangen van bewoners hierbij te veel naar de achtergrond gedrongen. Dat moet anders.

Arbeidsmigranten

Arbeidsmigranten wonen vaak in erbarmelijke omstandigheden. Dit zorgt voor overlast, waardoor het draagvlak voor arbeidsmigratie krimpt. Daarom wordt de huisvesting van arbeidsmigranten een taak van de woningbouwcorporatie of verhuurders met een vergunning (bijvoorbeeld werkgevers). Zij voorzien arbeidsmigranten van degelijke woningen voor de korte en middellange termijn.

Zo zorgen wij ervoor dat iedereen in Middelburg, nu en in de toekomst, een passende woning kan vinden.

5. GROEN EN LEEFOMGEVING

Wat wij willen voor Middelburg:

- *Meer vergroening van binnenstad, wijken en dorpen; minder verstening.*
- *Natuurinclusief bouwen.*
- *Bevorderen van de biodiversiteit.*
- *Meer bomen planten en oude bomen zoveel mogelijk behouden.*
- *Natuurlijk beheer en biologisch boeren op de Cleene Hooge.*
- *Kosteloos grofvuil ophalen om zwerfafval te voorkomen.*
- *Er komt een vuurwerkverbod en een professionele (vuurwerk)show.*

De natuur de ruimte

Groen en natuur zijn onmisbaar. Dat bleek tijdens corona des te meer. GroenLinks/PvdA stelt groen, biodiversiteit en kwaliteit van leven centraal. Dat doen we bij ieder bouwproject, elke aanpassing van de openbare ruimte en bij ieder toekomstplan. We willen de oevers van het Veerse Meer zo groen mogelijk houden, de bebouwing daar heeft allang de grenzen bereikt.

Het niet te bebouwen deel van de Cleene Hooge wordt een voorbeeldgebied met biologisch boeren, natuurlijk beheer en veel meer biodiversiteit. Als we al bouwen voor mensen gaat dat natuurinclusief. Zo krijgen vogels, insecten en vleermuizen ook ruimte.

Ook bedrijventerreinen richten we natuurvriendelijk in. Op de Trekdijk willen we innovatieve en milieubewuste bedrijven.

Een groene leefomgeving

We vergroenen onze wijken. We investeren in plantsoenen, bomen en de verlaging van de parkeernormen, zodat groen meer ruimte krijgt. We moeten af van het beeld dat groen vraagt om keurig nette perkjes en wekelijks gemaaid gras! Verloren stukjes grond gebruiken we voor meer natuur en biodiversiteit in onze wijken.

We willen minder verstening in de stad en meer geveltuintjes. Dat is mooier, vermindert hittestress en helpt bij de afvoer van regenwater. We verhogen het huidige maximum van 25 geveltuintjes per jaar naar 50. Iedere Middelburger kan op speciale wijkdagen een geveltuin aanvragen die de gemeente aanlegt.

PvdA/GroenLinks nam al het initiatief voor de dubbele herplantingsplicht, als eerste gemeente in Nederland! We streven naar vijf bomen per inwoner, nu zijn dat er slechts drie. Daartoe planten we onder andere meer Tiny Forests aan. We zijn zuinig op de bomen die er al staan, zeker op de oude exemplaren.

Ook doen wij mee aan Maai Mei Niet waarbij de gemeente in mei zo min mogelijk maait en inwoners stimuleert om hetzelfde te doen. Op sommige plaatsen maaien we helemaal niet meer of alleen nog cyclisch.

Zwerfafval

Zwerfafval is lelijk, vervuילend en schadelijk voor dieren. Bewoners die zelf zwerfafval willen opruimen ondersteunen we met prikkers, hesjes en vuilniszakken. Ook zorgen wij voor genoeg vuilnisbakken. Kosteloos grofvuil ophalen is een uitkomst voor mensen zonder auto en voorkomt dumpen van afval.

Veilig verkeer en geen vuurwerk meer

We willen dat Middelburg een veilige stad is voor fietsers en voetgangers. Zij krijgen voorrang bij kruispunten, verkeerslichten, rotondes. Kinderen kunnen veilig naar school lopen en fietsen. De maximumsnelheid binnen woonwijken gaat zoveel mogelijk naar 30 km.

Ook vraagt een veilige stad om een vuurwerkverbod. Geen particulier vuurwerk meer, maar een professionele vuurwerkshow voor iedereen met oud en nieuw. Veiligheid voorop, het is niet acceptabel dat 51% van de vuurwerkslachtoffers een omstander of voorbijganger is!

Zo maken wij Middelburg groener en aantrekkelijker voor planten en dieren en daarmee toekomstbestendiger.

6. ONDERWIJS

Wat wij willen voor Middelburg:

- *Ieder kind heeft recht op onderwijs en krijgt gelijke kansen.*
- *Integrale Kindcentra (IKC's) stimuleren.*
- *Bevorderen van natuur- en milieueducatie en kunstzinnige vorming.*
- *Bestrijden laaggeletterdheid.*
- *Alle kinderen moeten de kans krijgen om te leren zwemmen.*
- *Verbetering van binnenklimaat op scholen.*
- *Middelburg wordt een echte studentenstad.*

Kansengelijkheid

Wie je ouders zijn, mag niet bepalen hoe ver je kunt komen of hoe groot je kunt dromen. Ieder kind verdient een goede start. Onderwijs moet startachterstanden wegwerken en talenten verder ontwikkelen. Geen enkele jongere mag voortijdig afhaken. We schrijven niemand af. Iedereen die leerplichtig is zit of op school of volgt een leerwerktraject. Kinderen met een ontwikkelingsachterstand gaan in het kader van passend onderwijs naar een reguliere school. Alleen waar het niet anders kan blijft specialistisch onderwijs nodig.

Integrale Kindcentra

In een Integraal Kindcentrum zijn opvang, onderwijs, opvoeden en zorg onder één dak, op basis van één pedagogische visie, met één team en één leiding. Dat is veilig en vertrouwd voor ouders en kinderen. IKC De Aventurijn in de Griffioen laat zien hoe samenwerking leidt tot het behoud van voorzieningen in de wijk en het versterken van de kwaliteit. De Aventurijn is zeer succesvol en barst aan alle kanten uit zijn voegen. Ook in andere delen van Middelburg komen steeds meer IKC's. Voor ouders is dit aantrekkelijk. Wij willen dat de gemeente een actieve rol speelt in de verdere ontwikkeling van IKC's door te helpen met gebouwen, het aanbod voor vroeg- en voorschoolse educatie en het aanstellen van combinatiefunctionarissen.

We zijn voor samenwerking tussen (brede) scholen. Zo worden multifunctionele accommodaties ook na schooltijd en in de avonden maximaal gebruikt.

Extra aandacht waar nodig

De gemeente zorgt ervoor via het Nationaal Programma Onderwijs en het onderwijsachterstandenbeleid dat ieder kind gelijke kansen heeft. Er is extra aandacht voor natuur- en milieueducatie en kunstzinnige vorming, waaronder muziekonderwijs. Voor hoog getalenteerde leerlingen komen er meer mogelijkheden die aansluiten op hun eigen ontwikkeling. De gemeente stimuleert extra aandacht van scholen voor deze leerlingen, die vaak relatief slecht presteren en eerder uitvallen.

Volwassenen krijgen een (tweede) kans om een achterstand in bijvoorbeeld een taal weg te werken. Wij bestrijden laaggeletterdheid bij zowel kinderen als volwassenen.

Schoolzwemmen

Middelburg kent al enige tijd geen schoolzwemmen meer. We maken ons zorgen over kinderen die niet of onvoldoende kunnen zwemmen. Het nieuwe college brengt in kaart hoeveel kinderen nu zonder zwemdiploma school verlaten. De organisatie van zwemlessen moet anders, bijvoorbeeld via IKC's of de buitenschoolse opvang. Juist in Zeeland moet ieder kind kunnen zwemmen.

Aantrekkelijke schoolgebouwen

De gemeente gaat over de schoolgebouwen. De coronacrisis heeft nog eens duidelijk gemaakt hoe belangrijk een gezond binnenklimaat is met voldoende ventilatie. Voldoen aan de absolute minimumeisen, les met geopende ramen gedurende de winter, is wat ons betreft niet voldoende. Hier ligt een opdracht voor de gemeente, ook als gebouwen (deels) leegkomen. Dan denkt de gemeente actief mee over alternatieve bestemmingen. Op school en daarbuiten geven wij kinderen de ruimte met voldoende sport- en speelvoorzieningen.

Middelburg studentenstad

PvdA/GroenLinks wil dat Middelburg zich profileert als studentenstad. Hiervoor is een centraal gemeentelijk loket nodig waar studenten van alle onderwijsniveaus terecht kunnen met vragen over huisvesting, het realiseren van een studentensociëteit, studieplekken en outdoor sportvoorzieningen. Ook is een goed huisvestingsplan nodig, zodat we op tijd voldoende studentenkamers hebben. De studentenwoningen aan de Kanaalweg zijn bijna klaar en ook Campus Zeeland krijgt vorm.

Studenten van onder meer UCR en HZ brengen een nieuwe dynamiek en zorgen voor werkgelegenheid. Samen met Scalda mogen studenten van deze opleidingen gebruik maken van het toekomstige Joint Research Center. Wij juichen toe als er via Scalda, HZ en UCR meer programma's komen voor technische beroepen, want Zeeland heeft een grote behoefte aan technische vakkrachten.

Zo krijgt iedereen, van jong tot oud, in Middelburg het beste onderwijs denkbaar.

7. MIDDELBURG MENSENRECHTENSTAD

Wat wij willen voor Middelburg:

- *Middelburg profileert zich verder als mensenrechtenstad.*
- *We omarmen het Zeeuws Deltaplan tegen Discriminatie en voeren het uit.*
- *Op straat, maar ook achter de voordeur ben je veilig.*
- *Juist Middelburg huisvest een kenniscentrum slavernijverleden, en biedt excuses aan voor dit verleden.*
- *Het VN-Verdrag Handicap vormt de basis voor het inclusiebeleid.*

Middelburg is een mensenrechtenstad. Dit geldt niet alleen als we om het jaar mensenrechtenverdedigers van over de hele wereld een Four Freedoms Award ontvangen, maar ook wat betreft het gemeentelijk beleid. Iedereen in Middelburg heeft recht op gelijke behandeling en menselijke waardigheid. Wie je ook bent en waar je ook vandaan komt: je hebt recht op een woning, onderwijs, zorg en duurzaamheid. Op basis van internationale mensenrechtenverdragen heeft iedere Middelburger niet alleen dezelfde rechten, maar krijgt die ook.

Een profiel als mensenrechtenstad

Middelburg voert een permanent gesprek over mensenrechten in het dagelijks leven. In het onderwijs bijvoorbeeld: de gemeente verbindt samen met de provincie alle opleidingen met de Four Freedom Awards, het Etty Hillesum Huis, Middelburg Shelter City en het kennisplatform Slavernijverleden. Daarnaast trekken we opleidingen aan gerelateerd aan vrijheden, zoals politicologie, filosofie en rechten. De stad is aantrekkelijk voor organisaties die zich inzetten voor mensenrechten. Het uitbouwen van Middelburg als mensenrechtenstad vraagt om een actieve lobby, samen met UCR, HZ, Scalda en de provincie.

Onderdeel hiervan is de uitvoering van Zeeuws Deltaplan Discriminatie, want discriminatie komt nog veel te vaak voor en zou nooit mogen.

Juist Middelburg moet de kennis over het slavernijverleden versterken naar het heden en formeel excuses aanbieden voor dit verleden. Daarnaast geven we meer ruimte voor evenementen die dit profiel versterken. Ook handelt Middelburg hiernaar in de omgang met asielzoekers: met noodopvang, met een AZC, maar ook door mensen zo snel mogelijk in te laten burgeren en volop mee te laten doen.

Het recht op veiligheid

Iedere Middelburger heeft recht op veiligheid, maar ook op privacy. Als het gaat om openbare veiligheid en handhaving vragen wij: waar zijn camera's (tijdelijk) nodig en hoe verhouden deze zich met privacy? De gemeente heeft ongeveer tachtig handhavingstaken in de openbare ruimte! Wat zijn prioriteiten, is nieuw beleid wel te handhaven, is er sprake van eerlijke en duidelijke handhaving, zijn boa's voldoende toegerust op hun taak? PvdA/GroenLinks wil goed doordacht beleid op het gebied van regelgeving en handhaving.

De leefbaarheid in de wijken en kernen is mede afhankelijk van het veiligheidsgevoel bij bewoners. Iedereen heeft recht op een plekje om te wonen. Tegelijk nemen we bewoners serieus die overlast ervaren van buurtgenoten door een gerichte aanpak en daadkrachtige samenwerking met Woongood, zorgaanbieders en Welzijn Middelburg.

In Dauwendaele was het na allerlei interventies een paar jaar rustig, totdat de nieuwe generatie probleemjongeren zich aandienende. We moeten voorkomen dat er steeds weer nieuwe generaties ontstaan. Daarom moet het nieuwe college gericht aan de slag met een integrale aanpak om de wijk

veiliger te maken, in samenwerking met het onderwijs, welzijnsorganisaties, jeugdhulp en sportverenigingen.

Inclusie

Inclusie betekent dat iedereen mee mag doen, ook met een beperking. In Nederland wonen zo'n 1,8 miljoen mensen met een lichte, matige of ernstige beperking, soms zichtbaar, vaak ook onzichtbaar. Het gaat om diverse beperkingen: lichamelijk, motorisch, zintuiglijk, verstandelijke, psychisch en in het uithoudingsvermogen. De kans hierop neemt toe met de leeftijd. PvdA/GroenLinks wil dat mensen met beperkingen gelijkwaardig aan de samenleving deelnemen op basis van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Het gaat om toegankelijkheid in de breedste zin van het woord.

De gemeente zorgt voor de toegankelijkheid van openbare gebouwen en ruimten en het openbaar vervoer, niet alleen fysiek, maar ook maatschappelijk. Het gaat om de mogelijkheid om gelijkwaardig deel te nemen aan de samenleving. We hebben speciale aandacht voor kinderen met een handicap, want zij leven nog te vaak in sociaal isolement. Omdat zij regelmatig niet in de buurt naar school kunnen en sportclubs en speeltuinen niet toegankelijk voor hen zijn.

Zo heeft iedereen in mensenrechtenstad Middelburg het recht op een gelijke behandeling, en op een veilig, waardig bestaan.

8. MEEDOEN

Wat wij willen voor Middelburg:

- *Meer zeggenschap en budget voor wijken en dorpen.*
- *Jongeren mogen meebeslissen.*
- *Samenwerken met andere gemeenten waar het kan.*
- *Meer democratische controle.*
- *Iedereen moet ook digitaal mee kunnen doen.*
- *Data en algoritmen hebben niet het laatste woord, menselijkheid gaat altijd voor.*
- *Mensen hebben het recht om digitaal vergeten te worden.*
- *De gemeente is transparant over welke data worden verzameld en waarom.*

Steun voor burgerinitiatieven

PvdA/GroenLinks vindt dat inwoners van de Middelburgse wijken en dorpen gemeentelijke taken moeten kunnen overnemen als zij denken dat het beter, slimmer en goedkoper kan. We maken een beleidsplan waarin staat hoe mensen zelf aan de slag kunnen. Ook komt er een inwonersfonds met jaarlijks een structureel budget voor ondersteuning en uitvoering van initiatieven. Wijken en dorpen krijgen meer budget.

Meer zeggenschap voor inwoners

Wij vinden dat inwoners meer te zeggen krijgen in hun eigen wijk of dorp. Samen met inwoners experimenteren we met nieuwe vormen van participatie en zeggenschap. Dat kan via wijktafels, maar ook op veel andere manieren. Corona heeft laten zien welke mogelijkheden digitaal vergaderen biedt. Het is zaak dat iedereen, ook digitaal, mee kan praten. Lokale (sociale) media verdienen als zij een cruciale rol spelen bij het betrekken van burgers.

Ook jongeren!

GroenLinks/PvdA wil dat kinderen en jongeren betrokken worden bij allerlei onderwerpen die spelen in de politiek, dicht bij huis, in de wijk, of in de hele stad. De gemeente moet ervoor zorgen dat zij eigen initiatieven, ideeën of problemen kunnen aanbrengen. Denk aan de skatebaan in de Veerse Poort: de skaters hebben zelf ingesproken in bij de commissie ruimte, een waardevolle ervaring voor zowel de jongeren als de commissieleden. De jongeren vonden samen met buurtbewoners en de gemeente een oplossing en hebben dat als zeer positief ervaren.

Zorg ervoor dat kinderen en jongeren hulp krijgen bij het realiseren van ideeën of het oplossen van problemen, zodat ze leren hoe de politiek werkt. De gemeente moet regelmatig de mening vragen van jongeren, bijvoorbeeld via een jongerencentrum, een jongerenbus of via social media. Nodig scholieren en studenten uit op het stadskantoor, organiseer debatten en interactieve (kids)colleges en gebruik doemeemiddelburgers.nl om ook jongeren hun mening te vragen. Organiseer wijkshouwen met kinderen om de looproutes naar school en in de buurt te verbeteren. Sluit aan bij het provinciale initiatief om een jongerenparlement te organiseren, één keer per kwartaal. Betrek jongeren bij het vuurwerkbeleid, culturele voorzieningen, horecasluitingstijden en festivals.

De digitale stad

Onze gemeente digitaliseert in rap tempo. Kunstmatige intelligentie, smart cities en het internet of things (IoT) kunnen helpen bij verduurzaming, veilige mobiliteit en goede gezondheidszorg. De coronacrisis onderstreepte het belang van internet.

Daarnaast ondersteunen in het sociale domein steeds meer apps en andere digitale toepassingen kwetsbare inwoners. Ook kunnen door digitalisering inwoners langer thuis blijven wonen.

Dit zijn positieve ontwikkelingen, maar er zijn ook gevaren. Om te voorkomen dat technologie en algoritmes burgers in de problemen brengen, houdt onze digitale gemeente rekening met verschillen tussen individuen en groepen en bewaakt ze de gelijkwaardigheid van burgers. Data en technologie moeten bijdragen aan de vrijheid van bewoners.

Ook moeten mensen het recht hebben om digitaal vergeten te worden. Er moet altijd ruimte blijven voor een nieuwe, schone start.

Bewoners en gebruikers hebben zeggenschap over de vormgeving van onze digitale stad. Overheid, maatschappelijke organisaties en bedrijven zorgen hiervoor. De gemeente is transparant over welke data worden verzameld. Waarvoor doet ze dat? Met welke uitkomsten en resultaten? De gemeenteraad controleert dit steeds, met het recht op privacy als uitgangspunt.

Samenwerking

Samenwerking die in diverse sectoren eerder moeizaam tot stand kwam, bleek tijdens coronacrisis heel goed mogelijk te zijn. Het ziekenhuis en de wijkzorg vinden elkaar inmiddels. De boa gaat op stap met leerplichtambtenaren, horecaondernemers richtten samen een plein in. PvdA/GroenLinks vindt dat we de crisis kunnen benutten om schotten die er eerder waren weg te nemen.

Middelburg moet als hoofdstad een voorbeeldrol gaan spelen bij samenwerking. Niet bakkeleien met buurgemeenten, maar juist krachten bundelen. We stappen niet uit gemeenschappelijke regelingen of andere samenwerkingsverbanden, maar zorgen dat we nader tot elkaar komen.

GroenLinks/PvdA staat positief tegenover één gemeente Walcheren.

Veel belangrijke politieke beslissingen worden op regionaal niveau genomen. Als gemeenteraad is het belangrijk om de controlerende en kaderstellende taak goed uit te kunnen voeren. Bij Intervence is dit niet goed gegaan. Daarom moeten de gemeenteraden weer meer aan het stuur komen.

De samenwerking van gemeenten in 'Raden in Verzet' richting de VNG is effectief. De strijd om voldoende budget te verkrijgen voor onder meer jeugdzorg en Wmo pakte goed uit voor gemeenten. Samenwerking loont ook hier en moet worden uitgebreid.

Zo zorgen wij dat iedereen in Middelburg meepraat. Jong en oud, in persoon of digitaal: wat in onze gemeente gebeurt bepalen wij zelf mee.

9. AANTREKKELIJK MIDDELBURG

Wat wij willen voor Middelburg:

- *Het vergroenen van winkelstraten en 'bedriegertjes' op de Markt.*
- *Veel minder vrachtverkeer in de binnenstad.*
- *Omvang winkelgebied mee laten bewegen met de levensvatbaarheid en de diversiteit van de winkels.*
- *Een betere balans tussen toerisme en inwoners.*
- *Gratis parkeren aan rand van de stad.*
- *De gemeente biedt kunstenaars een atelier of podium, onder meer in het station.*
- *Kunst mag geen sluitpost van de begroting zijn.*
- *Meer kunst en cultuur in de wijken en kernen.*
- *Meer Middelburgers, jong en oud, moeten (willen) gaan sporten. Dit geldt zeker voor jongeren tussen 12 en 18.*
- *De gemeente zorgt voor goede en betaalbare sportvoorzieningen.*

De aantrekkelijke binnenstad

Horeca en detailhandel hebben het heel moeilijk tijdens de coronacrisis. Mensen die in deze sectoren werken verdienen onze steun. Daarom moeten gemeentelijke instellingen inkopen bij ondernemers uit de stad.

De beste steun is de binnenstad nog aantrekkelijker maken door het centrum te vergroenen. Waarom geen (extra) bomen in de Lange Delft, de Nieuwe Burg en de Langeviele? En bedriegertjes, fonteintjes die onverwacht bezoekers natspuiten, op de Markt? En verwijzingen naar de rijke historie van Middelburg? En bankjes op de markt waar je even kunt uitrusten en ondertussen het stadhuis kunt bewonderen. Dit alles is goed voor het (verblijf)klimaat in de stad.

Overall in Nederland zien we een terugloop van de binnenstad, vooral door de opkomst van internet. Middelburg heeft gelukkig nog steeds een sterke binnenstad, mede dankzij toerisme en de menging van horeca en detailhandel. Toch is toenemende leegstand ook bij ons denkbaar. Ook kunnen de belangen van toeristen botsen met die van bewoners. Daarom moet er een plan komen om in goed overleg tussen gemeente, ondernemers en bewoners de verschillende functies van de binnenstad (winkels, horeca, diensten, wonen) op verantwoorde wijze te combineren.

De gehele binnenstad moet een 30 km-zone worden, met meer ruimte voor voetgangers en fietsers, met minder parkeerplaatsen en meer groen. Wij willen een einde aan de overlast van het verkeer in de binnenstad van bezorgdiensten en bezorgbrommers. Parkeergarages kunnen parkeergedrag beïnvloeden door goedkopere tarieven in te voeren buiten de topdrukte. Tegelijkertijd willen we een vriendelijke stad zijn voor onze gasten met diverse parkeerterreinen buiten het centrum, waar gasten – net zoals nu al op de Veerseweg - gratis kunnen parkeren.

Kunst en cultuur

Middelburg is een eeuwenoude stad. Een mooie stad, vol met monumentale gebouwen, met een aantrekkelijke uitstraling waar wij ons in thuis voelen en waar toeristen graag op af komen. Met beeldhouwwerken her en der in de stad, gedichten op verschillende muren, het Zeeuws Museum, de Vleeshal, de Kunst- en Cultuurroute, de Oostkerk, het Molenwaterpark, Cinema Middelburg, de Spot, Stadsschouwburg, BLØF en Danny Vera.

GroenLinks/PvdA heeft een goede traditie als het gaat om het pleiten voor het samengaan van oud en nieuw cultureel erfgoed en eigentijdse beeldende kunst, zowel in de openbare ruimte als bijvoorbeeld in de Vleeshal en het Zeeuws Museum.

Aan solidariteit van de samenleving met kunstenaars ontbrak het de afgelopen jaren helaas. Ook stonden kunstenaars achter in de rij bij coronasteun. Instituties kregen beperkt middelen om overeind te blijven, de kunstenaars mochten op een houtje bijten. GroenLinks/PvdA wil dat veranderen. Investeren in kunst en cultuur mag niet langer sluitpost op de begroting zijn. Mensen die werken in de culturele sector leveren een grote bijdrage aan de economie en aan de leefbaarheid van Middelburg.

Wij vinden dat er werkruimtes en tentoonstellingsruimtes moeten komen voor kunstenaars. Niet alleen in de stad, maar ook in Arnemuiden, Sint Laurens en Nieuw- en Sint Joosland. Het station van Middelburg is ook een geschikte locatie.

PvdA/GroenLinks zet zich in voor kunst en cultuur in de wijken en kernen, zoals theater de Wegwijzer, met meer aandacht voor lokale makers. Elke wijk en kern moet toegang hebben tot kunst en cultuur die verbindt, inspireert en vernieuwt. Professionele kunstenaars krijgen de mogelijkheid om hierdoor hun inkomen (gedeeltelijk) te verwerven. Dat versterkt het vestigingsklimaat voor de creatieve sector.

Ook vragen we aandacht voor het Cultuurpakhuis, een initiatief van verschillende partners in samenwerking met de UCR. Kunst en cultuur moeten voor kinderen toegankelijk zijn, ongeacht de financiële mogelijkheden thuis. Natuurlijk willen wij daarnaast festivals mogelijk blijven maken. Niet alleen om de economie te stimuleren, maar zeker ook om de inwoners van Middelburg en Zeeland te laten genieten van concerten, toneel en tentoonstellingen.

Samenwerking met de andere Walcherse gemeentes kan zorgen voor een volwaardig cultureel aanbod. We denken dan aan poppodia De Spot in Middelburg en De Piek in Vlissingen, maar ook aan de Zeeuwse Concertzaal, de Oostkerk, de Grote Kerk Veere en de Sint Jacobskerk in Vlissingen.

Sport

GroenLinks/PvdA staat voor een inclusieve samenleving met voor iedereen de uitdaging om te bewegen. Iedere euro geïnvesteerd in sport en bewegen levert de samenleving € 2,50 op, omdat de kwaliteit van leven toeneemt, het ziekteverzuim daalt, de arbeidsproductiviteit stijgt, de levensverwachting groeit en de criminaliteitscijfers dalen. Dan hebben we het nog niet eens over de onbetaalbare waarde van plezier en de sociale waarde van sport.

Kortom: sport en bewegen zijn geen kostenpost, maar een investering in een sterke maatschappij. Sport kent vele vormen en kan op vele plaatsen, denk bijvoorbeeld aan het beweegpad in de Griffioen en de zwemlessen via de Integrale Kindcentra en de buitenschoolse opvang.

De laatste jaren bewegen kinderen steeds minder en nemen hun motorische vaardigheden sterk af. Daarom hebben sportbonden, gemeenten, het ministerie van VWS, het onderwijs, de kinderopvang en maatschappelijke partners de handen ineengeslagen. Het doel: verbetering van de motorische vaardigheden, stijging van sportdeelname in de leeftijd 12-18 jaar, creëren van een groter bewustzijn over het belang van bewegen bij ouders en verzorgers en kwalitatief beter bewegingsonderwijs.

Daarom stimuleren we zowel jeugd als volwassenen om te sporten of te bewegen, in een vereniging of individueel. De gemeente zorgt voor goede en betaalbare sportvelden, een zwembad en sporthallen voor amateursportbeoefening. Hoewel sporten op gras het fijnst is, zorgen de extreme weersomstandigheden van de laatste jaren ervoor dat grasvelden steeds vaker onbespeelbaar zijn omdat ze te nat of te droog zijn. Hierdoor kan het nodig zijn om meer

kunstgrasvelden aan te leggen, omdat er anders minder gesport kan worden.

Aan senioren bieden we diverse sport- en bewegingsactiviteiten aan. Met ouderenorganisaties, welzijnsinstellingen en sportverenigingen zoekt de gemeente naar een passend en toegankelijk aanbod. Ook komen er meer sportmogelijkheden voor mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking.

(Sport)verenigingen kampen met een structureel gebrek aan vrijwilligers en leden. Samenwerking met NOC*NSF, Team Fit, SportZeeland en de combinatiefunctionarissen van de gemeente kan een oplossing zijn. Maar we moeten vooral sportverenigingen ondersteunen, zodat het ook echt leuk is om vrijwilligerswerk te doen.

Aantrekkelijk voor jongeren

PvdA/GroenLinks vindt het belangrijk dat Middelburg ook voor jongeren aantrekkelijk is. Natuurlijk zijn Nieuw & St. Joosland, Arnhemuiden en Sint Laurens en de stad Middelburg met de diverse wijken heel verschillend. Maar al die gebieden moeten een centrum hebben met winkels en ontmoetingsplaatsen voor jongeren. Die heten ten onrechte al gauw hangplekken. Maar jonge mensen moeten elkaar kunnen ontmoeten op school en thuis in de wijk. Laat ze meepraten over waar zo'n ontmoetingsplaats moet komen. Dat maakt het verschil tussen of het een plek van de gemeente blijft of dat het een eigen stekkie wordt. Jongeren gaan niet ergens hangen omdat een wethouder dat wil, maar omdat het een leuke plek is.

Zo maken wij Middelburg aantrekkelijk, met een nog mooiere en leefbaarder binnenstad, en kunst, cultuur en sport voor iedereen.